

310

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.BMK.0.16.115601-7

Konu : Ders ücreti karşılığı görevlendirmeler

09.07.09* 8633

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13.03.2009 tarihli ve B.30.0.SGB.0.00.00.01/307-7808 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı yazının incelenmesinden, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 31 inci maddesinde; "Öğretim görevlileri; üniversitelerde ve bağlı birimlerinde bu Kanun uyarınca atanmış öğretim üyesi bulunmayan dersler veya herhangi bir dersin özel bilgi ve uzmanlık isteyen konularının eğitim - öğretim ve uygulamaları için, kendi uzmanlık alanlarındaki çalışma ve eserleri ile tanınmış kişiler, süreli veya ders saati ücreti ile görevlendirilebilirler. Öğretim görevlileri, ilgili yönetim kurullarının görüşleri alınarak fakültelerde dekanların, rektörlüğe bağlı bölümlerde bölüm başkanlarının önerileri üzerine ve rektörün onayı ile öğretim üyesi, öğretim üye yardımcısı ve öğretim görevlisi kadrolarına atanabilirler veya kadro şartı aranmaksızın ders saati ücreti veya sözleşmeli olarak istihdam edilebilirler..." hükmüne yer verildiği, bu düzenlemeyle yükseköğretim kurumlarına öğretim elemanı sıkıntısı çektikleri alanlarda ek ders ücreti karşılığı öğretim elemanı istihdam etme imkanı sağlandığı, ancak, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi çerçevesinde ders ücreti karşılığı görev yapanların anılan maddenin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca sigortalı sayılmaları dolayısıyla bu kişilerden sigorta primi kesilmesinin zorunlu olduğu, bu durumun ders ücreti karşılığı görev yapanların ücretlerin de azalmaya yol açması nedeniyle öğretim elemanı temininde güçlük yaratacağı belirtilerek, sigorta primi kesilmemesi konusunda ders ücreti karşılığı görevlendirilen öğretim elemanlarına muafiyet tanınıp tanınmayacağı hususunda Bakanlığımız görüşünün istenildiği anlaşılmaktadır.

1- a) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından sigortalı sayılacakları hükme bağlanmıştır. Ayrıca anılan maddenin ikinci fıkrasının (f) bendinde de, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar ile kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görevlendirilenler hakkında da 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Buna göre, 5510 sayılı Kanun hükümleri gereğince zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışmayanlardan veya aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışanlardan; yükseköğretim kurumlarında ders ücreti karşılığında öğretim elemanı olarak görevlendirilenlerin, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü

maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak sayılması ve brüt ders ücretleri üzerinden adlarına sigorta primi yatırılması zorunlu bulunmaktadır.

Diğer taraftan, anılan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olunması gereken herhangi bir işte çalışmakta olan kişilerin aynı zamanda yükseköğretim kurumları tarafından ek ders ücreti karşılığında çalıştırılması halinde, bunlar adına her işveren tarafından ayrı bildirim yapılması ve bu çalışmalarının tamamının dikkate alınması gerektiğinden, prim ödeme gün sayılarının da ilgili mevzuatına göre ayrıca belirlenmesi; ancak, prime esas günlük kazançları toplamının ise 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesi çerçevesinde belirlenen azami kazancı geçmemesi gerekmektedir.

b) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde;

"Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

1) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,

4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

sigortalı sayılır."

hükmüne yer verilmiştir. Anılan Kanunun "Sigortalılığın sona ermesi" başlıklı 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (8), (9) ve (10) numaralı alt bentlerinde;

"(8) (3) numaralı alt bent kapsamında iflas veya tasfiye durumu ile münfesihi duruma düşen şirketlerin ortaklarından 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışmaya başlayanların, çalışmaya başladıkları tarihten,

(9) Köy ve mahalle muhtarlarından; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışmasından dolayı gelir vergisi mükellefiyeti bulunanlar hariç, aynı zamanda hizmet akdi ile çalışanların çalışmaya başladığı tarihten,

(10) Gelir vergisinden muaf olan, ancak esnaf ve sanatkârlar sicili kaydına istinaden 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, bu sigortalılıklarının devamı sırasında, hizmet akdi ile çalışanların çalışmaya başladığı tarihten,

itibaren sona erer."

hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, anılan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bulunan kişilerden ek ders ücreti karşılığında yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanı olarak görevlendirilenlerin;

- Köy ve mahalle muhtarı olması ve gelir vergisi mükellefiyeti bulunmaması durumunda, 5510 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (9) numaralı alt bendi uyarınca ders ücreti karşılığı çalışmaya başladığı gün itibariyle önceki sigortalılık halinin sona erdirilerek, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması ve brüt ders ücretleri üzerinden adlarına sigorta primi yatırılması,
- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olmaları durumunda, ders ücreti karşılığı çalışmaya başladıklarında söz konusu Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca sigortalılıkları sona ermeyeceğinden, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmamaları ve ders ücretinden dolayı adlarına sigorta primi ödenmemesi,
- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendi uyarınca gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkar siciline kayıtlı olmaları halinde, 5510 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (10) numaralı alt bendi uyarınca ders ücreti karşılığı çalışmaya başladığı gün itibariyle önceki sigortalılık halinin sona erdirilerek, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması ve brüt ders ücretleri üzerinden adlarına sigorta primi yatırılması,
- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (3) numaralı alt bendine göre şirket ortağı olanların, ortak oldukları şirketin mahkeme kararı ile iflasına karar verilmesi, tasfiyenin açılması, ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlanması veya münfesihi duruma düşmesi hallerinde, 5510 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (8) numaralı alt bendi uyarınca ders ücreti karşılığı çalışmaya başladığı gün itibariyle önceki sigortalılık halinin sona erdirilerek, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması ve brüt ders ücreti üzerinden adlarına sigorta primi ödenmesi,

gerekmektedir.

c) 5510 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında;

"Sigortalının, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılır."

hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların yükseköğretim kurumlarında ders ücreti karşılığında görevlendirilmeleri halinde 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmalarına ve almış oldukları ders ücreti üzerinden sigorta primi ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

3- 5335 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yaşlılık veya emekli bağlanmış olanlardan yükseköğretim kurumlarında ders ücreti karşılığında görevlendirilenlerin yaşlılık veya emekli aylıklarının kesilmeyeceği hükmüne yer verilerek bu durumda olan kişiler zorunlu sigortalılık kapsamından çıkarılmıştır.

Bu çerçevede, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yaşlılık veya emekli aylığı bağlanmış olanların yükseköğretim kurumlarında ders ücreti karşılığı görevlendirilmeleri halinde emeklilik veya yaşlılık aylıkları kesilmeyeceğinden, bu durumda olan kişilerin ders ücreti karşılığında görev yapmalarından dolayı hak kazandıkları brüt ders ücretleri üzerinden 5510 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesi hükmü çerçevesinde sosyal güvenlik destek primi ödenmesi gerekmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Bakan
Ayşe Betin DİKMELİK
Bütçe ve Mali Kontrol
Genel Müdür V.